

Zusätzliche Übungssätze zu athematischen Verben

Entnommen aus

Georg Bühler: "Leitfaden für den Elementarcursus des Sanskrit", 1883

Während Georg Bühlers alter Leitfaden zu verschiedenen Bereichen der Konjugation (z.B. zu Futur, Perfekt, Aorist) überhaupt keine Übungssätze enthält (vermutlich weil der Umfang des Leitfadens damals wegen der hohen Druckkosten nicht überschritten werden durfte), präsentiert Bühlers Leitfaden erstaunlich viele Übungssätze zu den athematischen Verben.

In unserem eigenen Sanskrit-Kompendium werden sämtliche athematischen Verben, die im klassischen Sanskrit vorkommen, vollständig durchkonjugiert und außerdem zu 100 Verben Übungssätze gebracht, doch sind Bühlers Übungssätze eine zusätzliche Bereicherung. Jedoch sollte man die 30 Lektionen des Sanskrit-Kompendiums durchgearbeitet haben, bevor man Bühlers Übungssätze durchliest, weil man dann bereits fast alle Vokabeln kennt, die in Bühlers Übungssätzen verwendet werden. Für jedes athematische Verb, das Bühler in seinen Übungssätzen benutzte, konsultiere man das entsprechende Konjugationsmuster im Sanskrit-Kompendium, wahlweise auffindbar über das Sanskrit-Deutsch-Register oder direkt über den jeweiligen Abschnitt der athematischen Verb-Klasse im Sanskrit-Kompendium.

Immer, wenn ich Urlaub am Bodensee machte, mußte ich an Bühler (1837–1898) denken, denn leider ist er, als er bereits Rentner war, bei einer Bootsfahrt im Bodensee ertrunken.

Als Kuriosität sei erwähnt, daß der Indologie Walter Slaje in 1986, also mehr als 100 Jahre nach Erscheinen des Elementarkurses einen Schlüssel zu den Übungssätzen veröffentlichte, was beweist, daß der "Cursus" doch nicht so "elementar" (= leicht) ist, wie der Titel besagt. Aber wer unser Kompendium bereits durchgearbeitet hat, dürfte keine Probleme haben.

Ulrich Stiehl, Heidelberg im April 2008

Präsens-
stamm
der
Cl. V.

Classe V, Präsenszeichen stark नीोणी, schwach नृणि.
1. Vocalisch auslautende Wurzeln: नीो wird vor Vocalen zu नृ, नृ wird vor Vocalen न्, vor न् und व् kann न् dafür eintreten; हि (2. P. Imper. Par.) fällt ab. Beispiel: सु P. Â., *auspressen*.

	<i>Indicativ.</i>		<i>Âmanepada:</i>	
Paramaipada:	सुनुवः सुनुः	सुनुमः सुनुः	सुनुवहे सुनुहे	सुनुमहे सुनुहे
	सुनुषः सुनुतः	सुनुष सुनुत्तः	सुनुषे सुनुषे	सुनुषे सुनुषे
	सुनुति सुनुतः	सुनुत्ति सुनुत्तः	सुनुते सुनुते	सुनुते सुनुते
	<i>Imperfect.</i>			
1. असुनवम्	असुनुव असुन्व	असुनुम असुन्म	असुनुवहि असुन्वहि	असुनुमहि असुन्महि
2. असुनोति	असुनुतम् असुनुताम्	असुनुषा असुनुषा	असुनुषा असुनुषा	असुनुषा असुनुषा
3. असुनोते	असुनुताम् असुनुतम्	असुनुत असुनुत	असुनुताम् असुनुताम्	असुनुत असुनुत
	<i>Imperative.</i>			
1. सुनुवति	सुनुवाव सुनुतम्	सुनुवाम सुनुत	सुनुवे सुनुष्व	सुनुवावहि सुनुष्वामहि
2. सुनु*	सुनुतम् सुनुताम्	सुनुत सुनुतम्	सुनुष्व सुनुष्वम्	सुनुष्वाम् सुनुष्वाम्
3. सुनोतु*	सुनुताम् सुनुतम्	सुनुताम् सुनुतम्	सुनुष्वाम् सुनुष्वाम्	सुनुष्वाम् सुनुष्वाम्

* Die zweite und dritte Pers. Sing. Impr. Par. dieser und aller andern Conjugationen nehmen, bei Segenswünschen, die Endung तात्, welche an den schwachen Stamm tritt, z. B.: सुनुतात्; नीीणीतात् (Cl. IX).

Potential.

1. सुनुवाम् सुनुवाव ष्याम सुन्वीय सुन्वीवहि सुन्वीमहि
 2. सुनुषाः सुनुषातम् ष्यात सुन्वीषाः सुन्वीषाषाम् सुन्वीष्वाम्
 3. सुनुषात् सुनुषाताम् ष्युः सुन्वीत सुन्वीषाताम् सुन्वीरन्
2. Consonantisch auslautende Wurzeln nehmen stark नीो, schwach नृ; vor Vocalen wird नीो zu नृव् und नृ zu नृव्; 2. P. S. Imper. Par. हि. Beispiel: आप् P. Â., *erlangen*.

Indicativ.

Paramaipada:	आसुवः आसुषः आसुति	आसुमः आसुषः आसुतः	आसुवे आसुषे आसुते	आसुमहे आसुषवहे आसुमहे
	आसुवाम् आसुवाम् आसुवाम्	आसुवाम् आसुवाम् आसुवाम्	आसुवाम् आसुवाम् आसुवाम्	आसुवाम् आसुवाम् आसुवाम्

Imperative.

1. आसवति आसवाव आसवाम आसवे आसवावहि ष्यामहे
2. आसुहि आसुतम् आसुत आसुष्व आसुषाषाम् ष्वाम्
3. आसोतु आसुताम् आसुतन् आसुताम् आसुताताम् ष्याताम्

3. Die Wurzel नृ P., *hören*, wird vor dem Präsenszeichen नृ, z. B.: नृणीति, नृष्यः oder नृणुवः, etc.

4. Das Part. Präs. Âtm. der Cl. II, III, V, VII, VIII und IX wird durch आन [आण], f. आ, gebildet, vor welchem der Stamm dieselbe Form wie vor der 3. Pers. Plur. Âtm. hat, z. B.: सु, सुन्तान्; आप्, आसुवान्. आस् II. Â., *sitzen*, bildet आसीत्.

Verba: आप् V. Â., *erlangen*; आप् V. P. Â. (auch + आव, म, सम), *erlangen*; वि P. Â. (auch + म oder सम), *sammeln*; + नित् oder विनित् *beschliessen*; वृट् + म X. P., *antreiben*; ड V. P., *brennen*, Schmerz *verwaschen*; सु V. P. Â., *schüteln*; वृ V. P. Â., *bedecken*; + अपा *öffnen*; + वि *erklären*, *offenbaren*; + सम् *schliessen*; शक् V. P., *können*; नृ V. P., *hören*; सू V. P. Â., *streuen*; हि V. P., *senden*; इ + प्रत्ता *wiederbringen*.

Subst.: आहार m., *Speise*; गुहा f., *Höhle*; पण्डि N. pr.; प्रभात m., *Macht*; भीम m., *Genuss*; मूल n., *Wurzel*; रस m.,

Geschmack, Gefühl; विप्र m., Brahmane; शब्द m., Laut, Geräusch, Wort; श्रुति f., Hören, Gehör. — Adj.: नव, f. आ, neu; पुष्ट, f. आ, verdienstlich, heilig, glücklichbringend; ज्ञान् theilhabend; मनोहर, f. आ, bezaubernd, angenehm; सदृश, f. ई, ähnlich, würdig.

आचारार्थिभ्यो विप्रो न वेदफलमश्नुते ।

आचारेण तु संयुक्तः संपूर्णफलभाग्भवत् ॥ २३ ॥

बलहीना अपि बुद्धिप्रभावेन महान्तं दुःखोदधिं तरीतुं शक्नुवन्ति । वानप्रस्थाः श्रद्धार्थं भूमिं नवपत्नीर्हृदिरणचर्मभिञ्जोपालुणोत् । स्वपितरायुधानादाह्लातं वासं प्रहृणु* । हे मधवन् पण्डितिरपहृता अश्वत्थाः प्रत्याहर्तुं मरुतः सहायानादाय गुहाया द्वारमपावृणुया रथिवभिरिन्द्रः प्रार्थत । वनवृक्षान्युत्पानस्य वायोः शब्दं पथा गच्छन्तावभूणुव । पुष्टकर्मभिर्धर्मं संचिद्य भूततः स्वर्गं अश्नान्ति च विद्याकपादीन्पुणानामवान् । यज्ञेषु हीतृप्रचोदिता अन्वयवः सोमं सुन्वताम् । महवने चिरात्रं परिभ्रम्य चतुर्थदिवसस्य मथ्यहि गिरिशिखरमवाप्तुवत । मूलफलदादि वन आहारार्थं प्रचिन्वीरक्षपस्त्रिनः । पण्डितः शिष्येभ्यः शब्दशास्त्रं व्यवृणोत् ॥

(Als) wir den Tempel des-anbetungswürdigen-Vishnu betreten (Abs.), hörten wir den-Gesang-der-jungen-Frauen (janta), (der) dem-Ohre-angenehm-(ist). Hört auf dieses Wort eines unabhängigen (snū, P. Pf. Pass.) Erwundes. Die Halbgötter (Ubh, Pt. Pf. Pass.), (welche) stets Reichthümer sammeln, (samci, Pt. Pr.), erlangen niemals den Genuss derselben. Durch gefühlvolle, schön verfasste Gedichte kömmt ihr in den zehn Weltgegenden Ruhm erlangen. Sakuntalā, mögeest Du einen Deiner-würdigen Garten erlangen (Imper.). Meine-beiden-Brüder be-schlossen nach Benares zu reisen. Möge das-Schwert-des-Königs die Herzen-der-Frauen-seiner-Feinde in Trauer versetzen (du, Imp. Pot.). Wolken bedecken (Ātm.) den Himmel. Der Thirsteher soll die Thüren schliessen.

* Das न् des Präsenszeichens der Wurzel हि wird ण्, wenn Präs. die ein र् enthalten, vorhergehen.

Lecton XXXVI.

1. Die Wurzeln der Classe VIII fügen in den starken Formen ओ (vor Vocalen अच्), in den schwachen उ an, wclch letzteres vor Vocalen zu व् wird und vor म् und र् ausfallen kann. Die Wurzeln dieser Classe lauten fast alle auf ऋ oder ए aus und werden gerade wie vocalisch auslautende Wurzeln der Cl. V conjugirt, z. B.: तन् P. Ā., dāhnen, 1. P. Ind. Par. तनोमि, तनुवः oder तन्मः, तनुमः oder तन्मः, Ātm. तन्ने, तनुवहे oder तन्महे, तनुमहे oder तन्महे.

2. Die Wurzel क् machen, P. Ā., bildet in den starken Formen करो, in den schwachen कृव् und vor म्, य् und व्, कृत्.

Parasmaipada:

1. करोमि	कृवं:	कुरुमः	कुरुते	कुरुहे	कुरुमहे
2. करोसि	कुरुष:	कुरुथ	कुरुथे	कुरुथि	कुरुथि
3. करोति	कुरुत:	कुरुन्ति	कुरुते	कुरुते	कुरुते

Imperfect.

1. अकारवन्	अकुर्व	अकुरुम	अकुरुदि	अकुरुवहि	अकुरुमहि
2. अकरो:	अकुरुतम्	अकुरुत	अकुरुथा:	अकुरुथायाम्	अकुरुथ्वम्
3. अकरोत्	अकुरुताम्	अकुर्वन्	अकुरुत	अकुरुताताम्	अकुर्वन्त

Imperative:

1. करवाणि	करवाव	करवाम	करवे	करवावहे	करवामहे
2. कुरु	कुरुतम्	कुरुत	कुरुथ	कुरुथायाम्	कुरुथ्वम्
3. करोतु	कुरुताम्	कुर्वन्तु	कुरुताम्	कुर्वताताम्	कुर्वताम्

Pot. Par. कुर्वाम् etc., Ātm. कुर्वथि etc.

3. a) ऊ + सम् wird संञ्जु zuberweien, weihen. Die Wurzel nimmt auch die Präfixe प्रादुस् und आविस् „offenbar“ machen तिरस् „verhüllen, verachten“, पुरस् „voranstellen“ und अक्षम् „schmücken“.

b) Mit **ञस्** sein, **ञ** und **भू** können auch Nomina zusammengesetzt werden. Die auf **ञ**, **आ** und **ञन्** endigenden nehmen dann **ई**, z. B.: **स्वीञ्** zu *eigen machen*, *annehmen*; **भस्वीञ्** zu *Absche machen*. Nomina auf **र** und **उ** verlängern den Auslaut und die auf **ञ** nehmen **री**, z. B.: **सुस्वीभू** *rein werden*; **साधूञ्** *heilig machen*; **पिस्वीभू**, *zum Vater werden*. Consonantisch auslautende Stämme, ausser denen auf **ञन्**, nehmen (unter Beachtung der Sandhiregel) die Formen, welche sie vor consonantisch anlautenden Affixen haben, z. B.: **तिर्वङ्क** bei *Seide setzen*, **तिर्वरभू**.

Verba: **ञ** VIII. P. **Â**. + **ञप** *Uebles thun*; + **उप** *Gutes thun*; + **प्रति** *vergelten*; **ञण** VIII. P. **Â**, *verwunden*; **तन्** VIII. P. **Â**, *delinen, ausbreiten*, (*Opfer*) *vollbringen*; + **आ** *verursachen*; **दुष्** IV. P., *befleckt sein*; **मन्** VIII. **Â**, *denken, halten für*.

Subst.: **ञन्वय** m., *Nachkommen*; **ञनिप्राय** m., *Ausicht, Plan*; **उरस्** n., *Brust*; **कानि** f., *Anmuth*; **चमत्कार** m., *Verwunderung*; **तिरस्कारिणी** f., *Schleier*; **दोष** m., *Fehler*; **द्विज** m., *Arier*; **नीति** f., *Politik*; **सहानस** n., *Küche*; **मस** n., *Fleisch*; **लवण** n., *Salz*; **ञञन** n., *Gewürz*; **बवहार** m., *Handel*; **सशय** m., *Zweifel*; **सूद** m., *Koch*. — Adj.: **ञन्व**, f. **आ**, *blind*; **ञवञ्च**, f. **आ**, *nothwendig*; **ञ्ञ**, f. **आ**, *wissend*; **ञ्मञ्** *gemissend*; **वञ्चन**, f. **आ**, *lieb, theuer*; **बञ्चनीक**, f. **आ**, *unrecht, falsch*; **सुभ**, f. **आ**, *gut*; **सञ्ज**, f. **आ**, *bereit*.

यो ज्ञधीय द्विजो वेदमन्त्रं कुरुते भ्रमम् ।

स क्विन्नेव शूद्रत्वमाप्नु * गच्छति सान्त्वयः ॥ २४ ॥

यत्नरोलसुभं कर्म सुभं वा यदि सत्तम ।

ञवञ्चं तत्समाप्नोति पुण्यो ऽत्र न संशयः ॥ २५ ॥

कुर्वन्पि ब्रह्मीकानि यः प्रियः प्रिय एव सः ।

ञनेकदोषदुष्टो ऽपि कायः कस्य न वञ्चनः ॥ २६ ॥

यो ब्रह्मणा कर्त्तव्यावृणोति तं पितरं मातरं च मन्वानो न दुष्टोत्तरो वदाचन । इदं ते बोभात्यस्य वृत्तं मनसि चमत्कारमात-

* Die Suffixe **त्** und **त** an Nomina gehängt bilden Abstracta

नोति । यो राजन् नीतिज्ञानं मन्त्रिणामभिप्रायं सुखा यद्विस्तं तत्स्वीकुरुष्व । **ञञ्च**याशांसि दिव्यु मतनुयुरिति मत्वा भूयसीं चिद्वयं भूयुः क्विन्नेो विभवन्ति । माससूक्ष्मत्वादि प्रभूतवञ्चनेः सूद्रा महानसे संस्रुयुः । शत्रुपुण्यतेषु शूरा सुखाय सञ्चीभूय स्वगुणानाविष्कुरुन्तु । **ञञ्चर**सञ्चारिञ्चा वपुञ्चिरस्रुर्वते ऽविज्ञाताय मनुञ्चानुपावञ्चन्ति ॥

Ein Agnähörin soll alljährlich die Caturmāgya (Opfer) darbringen. Mögest Du, o Gross-König, dein Reich schützen, deinen Freunden (Gen.) Gutes thun und deinen Feinden (Gen.) Uebles thun. Britmannen tadeln den Handel-mit-Salz. Was Du thatest (Âtm.), das betrübt deine Freunde auch jetzt. Michte ich dem, der mir Gutes that, vergelten (können). Auf den Befehl des Gross-Königs weile die vier Prinzen nach-der-Regel (vidhi). Die Caulukyus regierten (rājyam krī) 247 Jahre in Anihitād. Durch-die-Armuth-sines-Antizies verhillt die Lob-saugige selbst den (Glanz des) Mondes. Wenn er einen Schüler wehet, ihn lehrt, ihn heilig macht, (so) wird der sein Kind (prajā). Der-König-der-Kalingas verwundete seinen Feind mit einem Pfeile in der Brust.

Lection XXXVII.

Die Wurzeln der Classe IX nehmen in den starken Formen **न्त** [ञ्त], in den schwachen, vor Consonanten, **नी** [ञी] und vor Vocalen **ञ** [ञ्].

1. Vocalisch auslautende Wurzeln: **की** P. **Â**, *kaufen*.

Indicatio.

Parasmaipada:

Âtmanepada:

1. कीणासि	कीणीवः	कीणीमः	कीणे	कीणीवहे	कीणीमहे
2. कीणसि	कीणीवः	कीणीव	कीणीवे	कीणावे	कीणीवहे
3. कीणाति	कीणीन्ति	कीणीते	कीणति	कीणीते	कीणीते

- Imperfect.*
1. अक्रीणात् अक्रीणीव अक्रीणीम णि णीवहि णीमहि
 2. अक्रीणाः अक्रीणीतम् अक्रीणीत णीथाः णाथाम् णीथम्
 3. अक्रीणात् अक्रीणीताम् अक्रीणन् णीत णाताम् णत

Imperative.

1. क्रीणानि क्रीणाव क्रीणाम क्रीणे क्रीणावहे क्रीणामहे
2. क्रीणीहि क्रीणीतम् क्रीणीत क्रीणीथ्व क्रीणाथाम् क्रीणीथ्वम्
3. क्रीणातु क्रीणीताम् क्रीणन्तु क्रीणीताम् क्रीणाताम् क्रीणीताम्

Pot. Par. क्रीणीयाम्, क्रीणीयाः etc.; Âtm. क्रीणीय, क्रीणीयाः, क्रीणीत etc.

2. Consonantisch auslautende Wurzeln werden ebenso conjugirt, nehmen aber in der 2. P. Sing. Par. Imper. आन [आण]. Die, welche einen mittleren Nasal enthalten, werfen denselben stets aus, z. B.: बन्त्, Imper. Par. बभ्रानि, बभ्रान, बभ्रान्तु; बभ्रान्, बभ्रीतम्, बभ्रीताम्; बभ्राम, बभ्रीत, बभ्रन्तु.

3. यू P. Â, schütteln; पू P. Â, reinigen; लू P. Â, abschneiden, ernten und alle Wurzeln auf ऋ kürzen ihren Auslaut vor dem Präsenszeichen, z. B.: युनाति, युनाति; लू P. Â, streuen, लूणाति. — यद् bildet युक्ताति und सा आनाति.

Präsens-
stamm
Cl. II

Die Wurzeln der Classe II fügen die Endungen unmittelbar an. Gungfähige Vocale werden in den starken Formen gunirt.

1. Wurzeln auf आ, nur Parasamipada: या gehen.

Indicative.

1. यामि यावः यामः अयाम अयाव अयाम
2. यासि याथः याथ अथाः अयातम् अयात
3. याति यातः यानि अयात् अयाताम् अयान् od. अयुः

Imperative.

1. यानि याव याम यायाम् यायाव यायाम
2. याहि यातम् यात याथाः यायातम् यायात
3. यातु याताम् यान्तु यायात् यायाताम् यायुः

Potential.

Ausnahme: दरिद्रा II., arm sein, bildet 3. Pl. Ind.

दरिद्रति, Impf अदरिद्रिः, Imper. दरिद्रतु .

Verba: अण् IX. P., essen; यण् IX. P., fechten; यद् IX. P. Â, nehmen; + नि in Zaune halten; + प्रति annehmen; सा IX. P. Â, wissen; + अनु erlauben; पा II. P., beschützen; पुष् IX. P., mehren, nähren; प्री IX. P. Â, erfreuen; सु + आ übergeben; भा II. P., scheinen, glänzen; मन्त् IX. P., quirlen; मा II. P., messen; + निस् schlaffen; मुष् IX. P., stellen, bestehen; लुष्ट + निस् runben; व IX. P. Â, wählen; सा II. P., hnden; हन् + अप besätigen.

Subst.: अञ्जलि m., die hohlen Hände neben einander gehalten; रच्छा f., Wunsch; उदय m., Aufgang; कला f., Sichel (das Mondes); इति f., Werk; कोष m., Schatz, Schatzhaus; बण m., n., Augenblick, Zeit; चामीकर n., Gold; दानव m., Dämon; नाग m., Schlange; नेत्र n., Leitsel, Strick; मथिन् m., Quirlstock; यूप m., Opferfahl; बलाट n., Stein; वर m., Bräutigam, Gunst, Gnade; शिष m., N. pr. der Welschlange; समुन्नति f., Erhöhung. — Adj.: धार्मिक gerecht; विद् wissend; विवेकिन् klug; समरम् in Gegenwart von, vor (c. Gen.).

परकाथेन कवयः परद्रथेण चेश्वराः ।

निर्बुधितेन स्वकृतिं पुष्पान्धयतने* चणे ॥ २७ ॥

विवेकिनमनुप्राय गुणा यानि समुन्नतिम् ।

सुतरां रत्नमाभाति चामीकरनिरोजितम् ॥ २८ ॥

यत्र विधागुमिच्छन्वजमानः प्रथमं वेदविद् ऋत्विजो वृणीताम् । यज्ञेषु पशुस्वल्कतेषु यूपेषु रज्जुभिर्बध्नन्ति । देवानां कोपामिं शान्तिं नेतुं तान्स्तुतिभिर्नैलराजो प्रीणात् । प्रसन्ना वयं वरं वृणीञ्चति निरुक्तो राजा धार्मिकत्वमवृणीत । सोमं दृष्यञ्च सुत्वाध्वर्यावर्त्सं पुनन्तु । मन्दरपर्वतं मथ्यानं शेषनाथं च नेत्रं कृत्वा देवदानवा अमृताद्यै बीरोदधिममयन् । यथा सूर्ये उदये भाति तथा पापान्यपहृत्वा गङ्गाबलासुता नरा विभान्ति । लुब्धमर्थेन गृह्णीयात्कृद्भमञ्जलिकर्मणा ॥

Erlaube mir (Ac.) jetzt zu gehen. Nimm diese Edelsteine, welche ich Dir gegeben habe (Pt. pf. pass.). Der grosse Dichter soll einen Verskranz von Wortperlen (Instr.) flechten. Täglich

* Das Suffix तन्, f. ई bildet das Adj. vom Adv. der Zeit.

bestahlen zwei Diebe den Schatz des Königs. Derjenige, welcher von jedemann (sarva) Gaben annimmt (P. Pr. Ât.), wird unrein (dash). Der Schöpfer schuf die Welt allein durch seinen Willen. Des Heiles wegen flüchte (yú) Dich in den Schutz der Götter. Könige sollen die Bösen durch Strafe im Zaume halten. Wir sahen die Töchter Rāma's aus dem Hause herausgehen (Pt. Pr.). Der Bräutigam soll vor dem Feuer die Hand des Mädchens ergreifen. Ein Arier soll die Leberölbesel (ucchish, Pt. pf. pass.) eines andern nicht essen. Man soll täglich in nicht-eingeschlossenem (nirudh) Wasser baden. Moge auch der dreidüngige (Gott), der grosse-Herr (Īsvara), dessen-Stirn-durch-die-Mondsichel-geschmückt ist, schützen.

Lection XXXVIII.

Präsens-
stamm,
Cl. II.

2. Wurzel **र** P, **gehen**; **अधि** + **र** **Â**, **studieren**.

Indicativ.

Paramaipada:

Āmanepada:

1. एमि	रवः	रसः	अधीन्ये	अधीन्ये	अधीन्ये	अधीन्ये
2. एषि	रथः	रथ	अधीये	अधीयाथे	अधीये	अधीये
3. एति	रतः	यति	अधीते	अधीयति	अधीये	अधीये

Imperfect.

1. आयम्	एव	ऐम	अधीवहि	अधीवहि	अधीमहि	अधीमहि
2. ऐः	ऐतम्	ऐत	अधीथाः	अधीयाथाम्	अधीध्वम्	अधीध्वम्
3. ऐत्	ऐताम्	आयन्	अधीत	अधीयाताम्	अधीध्वत्	अधीध्वत्

Imperativ.

1. आयानि	आयाव	आयाम	अधीथे	अध्ययावहे	अध्ययावहे	अध्ययावहे
2. रहि	रतन्	रत	अधीष्व	अधीयाथाम्	अधीध्वन्	अधीध्वन्
3. एतु	रताम्	यतु	अधीताम्	अधीयाताम्	अधीयताम्	अधीयताम्

Potential Par. **रयाम्**, **रथाः** etc.; **Âtm.** **अधीवीथय**, **अधीवीथाः** etc.; Part. Pr. Par. **यत्**.

3. Die Wurzel **शी** II. **Â**. nimmt durchweg Guṇa (ए vor Consonanten und **अ** vor Vocalen) und schiebt vor den

Endungen der 3. P. Pl. Ind., Impf. und Imper. **र** ein, z. B.:
3. P. Ind. **शेते**, **शयाति**, **शेते**; Impf. **अशेत**, **अशयाताम्**, **अशेरत**;
Imper. **शेताम्**, **शयाताम्**, **शेरताम्**.

4. Alle Wurzeln auf **ञ** nehmen in den starken Formen vor consonantischen Endungen Vriiddhi (ञौ) statt Guṇa (ञी). Die Wurzeln तु P., **stark sein**, र P., **schreiben**; सु P. **Â**, **preisen**, können auch Guṇa nehmen. Doch schieben sie dann lang **ई** ein, welches auch in den schwachen Formen vor consonantischen Endungen stehen kann. Vor schwachen vocalischen Endungen wird das **ञ** der Wurzel zu **उच्**, z. B.:
सु *preisen*.

Indicativ.

Paramaipada:

Āmanepada:

1. { सौमि	{ सुवः	{ सुमः	{ सुवे	{ सुवहे	{ सुमहे
{ सवीमि	{ सुवीवः	{ सुवीमः	{ सुवीवे	{ सुवीवहे	{ सुवीमहे
2. { सौषि	{ सुषः	{ सुष	{ सुषे	{ सुषाथे	{ सुषे
{ सवीषि	{ सुवीषः	{ सुवीष	{ सुवीषे	{ सुवीषाथे	{ सुवीषे
3. { सौति	{ सुतः	{ सुवति	{ सुते	{ सुवाते	{ सुवते
{ सवीति	{ सुवीतः	{ सुवति	{ सुवीते	{ सुवाते	{ सुवते

5. Wurzeln auf **ञ** nehmen vor vocalischen schwachen Endungen **उच्**; **ञू** P. **Â**, **sprechen** (nur Präsensstamm), schiebt in den starken Formen, vor consonantischen Endungen, **ई** [अवी] ein.

Indicativ.

Paramaipada:

Āmanepada:

1. ब्रवीमि	ब्रूवः	ब्रूमः	ब्रूवे	ब्रूवहे	ब्रूमहे
2. ब्रवीषि	ब्रूषः	ब्रूत	ब्रूषे	ब्रूषाथे	ब्रूषे
3. ब्रूवति	ब्रूतः	ब्रूवति	ब्रूते	ब्रूवाते	ब्रूवते

सू II. **Â**, **gebären**, nimmt in den starken Formen kein Guṇa, also 1. P. Imp. **सुवै**, **सुवावहे**, **सुवामहे**.

Verba: **र** + **अप** *weggehen*; + **अलम्** *untergehen*; + **अभि** oder **उप** *herbeikommen*; + **उद्** *aufgehen*; **ञू** + **प्र** oder **वि** *erklären*.

Subst.: काम m., Wunsch, Begierde; क्रोध m., Zorn; चित्त n., Sinn, Herz; जिह्व m., Buddha; जिह्वा f., Zunge; नीलकण्ठ m., N. pr.; न्याय m., Logik; पुष्प n., Blume; मय्य m., Frage; मानव m., Mensch; मानस n., Sinn; यूप m., Opferfahl; वध m., Tödtung; सभा f., Versammlung, Hof; सहचर m., Genosse; f. ई, Gattin; सावित्र् m., Zeuge; सारस m., Riesentränich. — Adj.: उद्यत bereit; उद्योगिन् feissig, energisch; कर्ण जänmerlich; ंकारिन् thwend. — वै firivalar; स्वयम् Indeccl., selbst.

सुवती दृहिता त्वं वै याचतः प्रतिगृह्णतः ।

अथाहं सूयमानस्य ददती ऽप्रतिगृह्णतः* ॥ २९ ॥

पुष्याणीव विचिन्वन्तमन्वयं गतमानससम् ।

अनवाप्तेषु कामेषु मूलुरभ्येति मानवम् ॥ ३० ॥

.भी दुष्टकृतकारिणः असाधनादप्येति कौषाद्विराश्रमहरिणुवयोद्यतान्याधानप्रवीत् । गुरुमभिवाद्य शिष्यत्वं ब्रूयादधीष्व भीरति । कानि शास्त्राणि काश्यां त्वमधीषाः । न्यायादपि षड् दशानानि श्रीनीलकण्ठपण्डितस्य गृहे ऽहमधीषि । अपीषीमावष्टाभिर्नृन्-निभर्चषिरत्नीदिन्द्रावर्णौ च तिसृभिः । उद्योगिनं पुरुषसिंहं स्वयमुपैति लक्ष्मीः । सा खिद्रा या चित्तं स्वीति तच्चित्तं यच्चित्ते रतम् । आचार्याः शिष्यान्वर्षं प्रभुवते । हतसहचराः सारसाः कर्णं विव्वन्ति । श्रीमन्नी राजभिराहताः पण्डिताः सभां यन्ति धर्मप्रज्ञाय विभुवते ॥

Die drei Gemahnen des Dasaratha geboren (prasi) vier Söhne. Rāma und Lakshmana gingen (i), von Sitā gefolgt, in den Wald. Frauen, deren Gatten-gestorben-sind, sollen sechs Monate auf dem Boden (adhah) liegen. Ein Zeuge, der (etwas) anderes als das Gesessene-und-Gehörte (aus)sagt (Part. Pr.), ist strafwürdig (Pt. fut. pass.). Alle Schuld weicht (apa-i) von dem, welcher die-Busse-vollbracht-hat. Man soll die aufgehende und untergehende Sonne nicht anschauen. Warum bist Du mit-(deinem)-Weibe und mit-(deinen)-Kindern in-mein-Haus gekommen (abhi-i)? Preise den Varuna; so sprachen die Götter zu dem

* Anrede einer Königstochter an die Tochter eines Brahmanen.

an den Opferfahl gebundenen Sunaisēpa. Sprich stets die Wahrheit! In einem Lande, wo kein-König ist, schlafen (si) die Reichen nicht ruhig (aukha).

Lesson XXXIX.

6. Wurzeln auf च् werfen in der 2. und 3. P. Sing. Impf. Par. die Endungen ab; in schwachen Formen wird vor vocalischen Endungen च् zu च्; चागु II. P., erwachen, nimmt च्ति, च्नु und in der 3. P. Pl. Impf. Par. die Endung च्: (Lect. XXXV), vor welcher Guṇa eintritt.

Impf. च्चागारम्, च्चागारः (च); च्चागारः (च); च्चागारु, च्चागारुतम्, च्चागारुतान्; च्चागारुत, च्चागारुतः.

7. Wurzeln auf च् und च् substituiren vor mit च्, च् und च् anlautenden Endungen च्, nach dem च् fir च् (L. XXI, 3) eintritt; vor च् werden च् und च् zu च्, z. B.: च्च II. P., reden.

Indicatio.

Imperfect.

1. च्चि	चचः	चचम्	चचम्	चचम्
2. च्चि	चचथः	चचथ्	चचन्तम्	चचन्त
3. च्चि	चचतः	चचन्	चचन्तान्	चचन्च्

Die 3. P. Pl. Ind. fehlt und der Singular allein ist gebrauchlich.

8. Wurzeln auf च् substituiren च् vor Endungen mit च्, च् und च्; die 2. P. Sing. Impf. Par. lautet beliebig auf च् oder Visarga (s) aus und die 3. Pers. auf च्, z. B.: विद् II. P., wissen (3. P. Pl. Impf. endigt auf च्).

Indicatio.

Imperfect.

1. च्चि	चिचः	चिचम्	चिचम्	चिचम्
2. च्चि	चिचथः	चिचथ्	चिचन्तम्	चिचन्त
3. च्चि	चिचतः	चिचन्	चिचन्तान्	चिचन्च्

Imper. च्चिचन्, चिचि, चिचु; च्चिचन्, चिचन्, चिचन्; च्चिचन्, चिचन्, चिचन्. — Pot. चिचाम्. — Im Indicativ können

viel geklagt hatten (Abs.), wickelten sie die Thronen aus den Augen. Du, o Herr, herrschest über Zweifler und Vierfüßler (G.).

Lection XL.

Präsens-
stamm,
Cl. II.

11. Die Wurzel ईर् II. Â., *verehren*, fügt vor से, स्व, ध्वे und ध्वम् (Imper.) ई ein; mit त् und ष् wird ई zu इ und डु mit ध्वम् im Impf. zu इडुम्, z. B.: 3. P. Ind. ईर्तु, ईर्तते, ईर्तते; 2. P. Impf. ऐर्तुः, ऐर्तथात्, ऐर्तुम्; 2. P. Imper. ईर्तव, ईर्तथात्, ईर्तवम्.

12. Wurzeln auf स् substituieren in der 2. P. Impf. Par. त् oder Visarga (ऽ) und in der dritten त्; vor ध् fällt स् aus, z. B.: आस् II. Â., *sitzen*; Ind. आसि, आसि, आसि; आस्वहि, आसवहि, आसतहि; आस्वहे, आस्वहे, आसतहे.

चकास् II. P., *leuchten*, nimmt in der 3. P. Pl. Ind. चति, 3. P. Pl. Imp. चतु und in der 3. P. Pl. Impf. चः (ऽ), z. B.: Impf. Sing. चचकासम्, चचकाः oder चचकात्, चचकात्; 3. P. Pl. चचकासुः.

शास् II. P., *herrschen*, substituirt in den schwachen Formen शिष् und bildet die 3. P. Pl. शासति, 3. P. Pl. Impf. शासासुः; 3. P. Pl. Imper. शासतु.

Die Wurzel ञस् II. P. Â., *sein*, wirft in den schwachen Formen den Anlaut ab, ausser im Imp. Par. 2. P. Sing. wo एषि erscheint und zeigt mehrere andere Unregelmäßigkeiten.

Indicative Par. Âtm.

Imperfect Par.

1. ञसि स्वः सः हे रे स्वहे सवहे ञासम् ञास स्वः सः सः रे रे सवहे ध्वे ञासीः ञासम् ञास
3. ञसि सः सति से सते सते ञासीत् ञासात् ञासन्

Imperfect Âtm.

1. ञसि ञासहि ञासहि
2. ञासाः ञासाथात् ञासम्
3. ञास ञासाताम् ञासत

Imperative.

Parasmaipada:

Âtmanepada:

1. ञसानि ञसाव ञसाम ञसे ञसावहि ञसामहि
2. एषि सन् सः स्व साथाम् ध्वम्
3. चसु सन् सनु साम् साताम् सताम्
Pot. Par. स्याम्, Âtm. सीय.

13. Die Wurzeln auf ई verschmelzen ihren Auslaut mit त्, ष् und ध् zu इ und verlängern vorhergehendes च, र, च; vor स् substituieren sie क् und im Impf. 2. und 3. P. Sing. Par. इ, z. B.: लिह् II. P. Â., *lecken*; Impf. Par. अलिहम्, अलिहः, अलिहः, अलिहः, अलीढम्, अलीढम्; अलिह, अलीढ, अलिहन्. — Imp. Âtm. लेहि, लिह, लीढाम्; लिहावहि, लिहाथाम्, लिहाताम्; लिहामहि, लीढम्, लिहताम्.

Die beiden Wurzeln इह् II. P., *melken* und दिह् II. P. Â., substituieren vor Consonanten, ausser म, य् und व्, für ihren Auslaut ष्, welches mit folgenden त्, ष् und ध् zu त्थ् und mit folgenden स् zu ष् verschmilzt. Im Impf. Par. 2. und 3. P. Sing. wird das ष् zu क्. Im letzteren Falle, sowie wenn च् für ष् + स् oder त्थम् und त्थे für ष् + ध्वम् und ध्वे eintreten, wird das anlautende इ der Wurzel in ध् verwandelt (Lect. XX, 4), z. B.: इह्, Impf. Par. अदीहम्, अथीक, अथीक; अदुह, अदुरथम्, अदुरथाम्; अदुस, अदुरथ, अदुरहन्. — दिह्, Imp. Âtm. देहि, धिह, दिरथाम्; दिहावहि, दिहाथाम्, दिहाताम्; दिहामहि, धिरथम्, दिहताम्.

14. Die Wurzeln रद् II. P., *weinen*, अस् II. P., *athmen*, स्वप् II. P., *schlafen*, च्चन् II. P., *athmen* und च्चन् II. P., *essen**, fügen vor consonantisch anlautenden Endungen र् ein, ausser im Impf. Par. 2. und 3. P. Sing., wo च् oder र् eintritt, z. B.: रद्, Impf. अरोदम्, अरोदीः oder अरोदः, अरोदीत् oder अरोदत्; अरदित्, अरदितम्, अरदिताम्; अरदित्, अरदित्, अरदन्.

* च्चन्, 3. P. Pl. Ind. च्चति, 3. P. Pl. Impf. च्चसुः, 3. P. Pl. Imp. च्चतु.

Verba: **ञन्** + प्र* **leben**; **चास्** + उप **vollziehen, verfahren**; **नीञ्** + नि **schliessen**; **विञ्** + समा **herbeikommen**; **ञस्** + चा **oder समा aufahmen, sich erholen**; + **वि** **vertwuen**; **स्था** + उद्** **aufstehen**.

Subst.: **उपनीत** m., *Genuss*; **केण** m., *Haar*; **दान** n., *Gabe, Freigebigkeit*; **सुसज्ज** m., n., *Keule*; **बधिर** n., *Blut*; **सत्त** m., *Oyfer*; **स्लथ** m., *Schulter*. — Adj.: **धीर**, f. **ञा**, *beständig*; **निपुण**, f. **ञा**, *klug*; **न्याञ्**, f. **ञा**, *recht, billig*; **प्रमत्त** *nachlässig*. — **प्रातर** *früh, morgens*; **भृशम्** *sehr*.

निन्दन् नीतिनिपुणा यदि वा सुवल्न
लक्ष्मीः समादिशतु गच्छतु वा यथेष्टम् ।
अद्वैत वा मरणमस्तु युगान्तरं वा
याथात्मयः प्रतिवर्तन्ति पदं न धीरतः ॥ ३३ ॥

सेनो मुखलं खन्ते काला मुक्तिकेशो राजानमुपेय शाधि मा-
मिति ब्रूयात् । मित्रधुतु पणेषु न विश्वसिति बुद्धिमान् । महोदधि-
मध्ये शेषनागमधिशापानो विष्णुः सुखं स्वपिति । प्रमत्तैर्ध्वत्विभिर्भूमि-
निहितानि हवीषि शानाववालीढाम् । सुखमास्ती भवति गन्तु-
मनुजानो जयस्त्रबा सखायं ब्रूयात् । सुन्दरि समाश्वासिह समाश्च-
सिद्ध्यति भयनिमीलितानीसर्वशीं पुरुरवा चक्रवीत । गुरुक्रोधभीताः
शिया वेदानधीयाना रात्रिभजागरः । अस्तु यथाः श्रुतवृत्ते स्तौ
श्रियः सन्तु न तु भक्तिं विना स्वर्गं प्राप्नुयाः । दानोपभोगहीनः पुमा-
ऽश्वसन्नपि न जीवति । दीर्घसत्त्वमुष्मसते ये ब्रह्मचर्यं चरन्ति ॥

*Müge der Grosskönig die Erde lange dem Gesetze gemäss
regieren. Es war ein mächtiger König, Nala mit Namen, der
Sohn des Varasena. Der mit-dem-Blute-der-gezüchteten-Gazellen-
gesättigte Löwe lecht sich mit der Zunge den Mund. Der Haus-
vater soll zum Gaste sagen (Imp.): wo hast Du während der
Nacht geschlafen? Der Kuhhirt melkte die Kuh tüchtig zwei
Mal. Der vom Vater geschlagene (taul) Krabe weinte sehr.*

* Das न् der Wurzel **ञन्** wird nach प्र lingual.

** Nach उद् verlieren die Wurzeln **स्था** und **सत्तम्** V, P., *festigen*,
ihren Anlaut, z. B.: **उद्** + **स्थितः** = **उत्स्थितः**.

*Der Seher priest (id) die Götter mit Hymnen. Wessen Tochter
bist Du, o Mädchen (bald)? Wisse, (dass) das die Weltseele
(ist), wodurch du lebst und diese ganze Welt lebt. (Nachdem)
ihr morgens aufgestanden seid (Abs.), vernehret (upri-ás) die Sonne
(savitri). Wenn Du Râma nicht preisest, wird Dir kein Heil
zu Theil (as, Pot.).*

Lesson XII.

1. Die Wurzeln der Classe III fügen die Personal-
endungen unmittelbar an die Wurzel, welche reduplicirt wird.
Die Regeln für die Reduplicationen sind: a) Aspirirte Con-
sonanten werden durch die entsprechenden unspirirten ver-
treten, z. B.: **श्** durch **त्**, **श्** durch **ट्**; b) Gutturale durch
die entsprechenden Palatalen unter Beobachtung von Regel a,
d. h.: **क्** und **ख्** durch **च्**, **ग्** und **घ्** durch **ञ्**; c) Gruppen
durch den Repräsentanten des ersten Consonanten, ausser
wenn dieselben mit **स्**, **ख्**, **ल्**, **श्**, **स्**, **स्** anlauten. In
letzteren Fällen wird der zweite Consonant nach a und b
reduplicirt; d) **ञ**, **ञा**; **र**, **रि**; **उ**, **ऊ** durch den entsprechen-
den kurzen Vocale; **श्च** und **श्च** durch **श्च** vertreten.

In den starken Formen werden alle gunafähigen Vocale
der Wurzel gunirt und in der 3. P. Pl. Impf. auslautende
gunafähige Vocale.

2. a) **भु** III. P. **Â**, *tragen* (beachte XXXV, Vorbemerkung
und XXXIX, 6.).

	Parasmaipada:		Indicativ.		Ánupada:	
1. विभमि	विभुवः	विभुमः	विभे	विभुवहे	विभुमहे	
2. विभमि	विभुषः	विभुष	विभुषे	विभुषे	विभुषे	
3. विभमि	विभृतः	विभ्रति	विभ्रते	विभ्रते	विभ्रते	
	<i>Imperfect.</i>					
अविभरम्	अविभुव	अविभुम	अविभ्रि	अविभुवहि	अविभुमहि	
अविभः (r)	अविभृतम्	अविभ्रत	अविभ्रथा	अविभ्रथायाम्	अविभ्रथाम्	अविभ्रथाम्
अविभः (r)	अविभ्रतम्	अविभ्रत	अविभ्रत	अविभ्रतम्	अविभ्रतम्	अविभ्रतम्

Imperative.

विभरराणि	विभरराव	विभररास	विभीरे	विभररावहे	विभररासहे
विभृष्टि	विभृतम्	विभृत	विभृष्व	विभृष्याम	विभृष्वम्
विभृतौ	विभृताम्	विभृतु	विभृताम्	विभृताम	विभृताम्

Pot. Par. विभृयाम्, विभृयाः etc.; Âtm. विभीषि, विभीषाः etc.

3. b) धा III. P. Â, wirft in den schwachen Formen आ ab und bildet im Imp. 2. P. Sing. धिहि.

Indicative.

दधानि	दध्वः	दधमः	दधे	दध्वहे	दधमहे
दधासि	धस्यः	धस्य	धसि	दधाये	धञ्जे
दधाति	धत्तः	दधति	धत्ते	दधाते	दधते

Imperfect.

अदधाम्	अदधथ	अदधथ	अदधि	अदध्वहि	अदधमहि
अदधाः	अधत्तम्	अधत्त	अधत्ताः	अदधाथाम्	अधञ्जम्
अदधात्	अधत्ताम्	अदधुः	अधत्त	अदधाताम्	अदधत

Imperative.

दधानि	दधाव	दधाम	दधि	दधानहे	दधामहे
धिहि	धत्तम्	धत्त	धत्त्व	दधाथाम्	धञ्जम्
दधानु	धत्ताम्	दधतु	धत्ताम्	दधाताम्	दधताम्

Pot. Par. दध्याम् etc.; Âtm. दधीय. — Ebenso wird दा

III. P. Â, *geben, conjugirt.* — हा III. P., *verlassen, अहति* आ wirft im Pot. und vor vocalischen schwachen Endungen आ ab; अह्यात्, 3. P. Pl. Ind. अहति, Impf. अहत्, Imp. अहतु; im Imp. 2. P. Sing. bildet es अह्राहि, अहीहि oder अहिहि und in den übrigen schwachen Formen vor consonantischen Endungen, अही oder अहि, z. B.: 1. P. Pl. Ind. अहीमः, अहिमः. — सा III. P. Â, *massen* und हा III. P. Â, *gehen, bilden* मिमी und जिही vor consonantischen Endungen und मिम und जिह vor vocalischen Endungen, z. B.: Ind. 3. P. मिमीते, मिमते, तिमते. c) ङ III. P. Â, *offern, starker* Stamm vor Consonanten अहो, vor Vocalen अहव्, schwacher vor Consonanten अह, vor

Vocalen अहु, 2. P. Sing. Imp. Par. अहथि, z. B.: Ind. Par.

3. P. अहति, अहत्तः, अहति, Impf. अहोत, अहोताम्, अहोतुः.

d) भी III. P., *sich furchten, starker* Stamm बिभी, vor Vocalen विभ्व्, schwacher vor Consonanten विभी oder विभि, vor Vocalen विभ्, z. B.: विभेति, विभीतः, विभितः, विभ्यति. — द्वी III. P., *sich schämen, starker* Stamm द्वि, vor Vocalen विद्व्व्, schwacher विद्वी, vor Vocalen विद्वि.

e) पू III. P., *fillen, starker* Stamm पिपृ, schwacher vor Consonanten पिपृ, vor Vocalen पिपृ.

f) निष् III. P., *waschen, निष् III. P., erschrecken* und निष् III. P. Â, *durchdringen*, nehmen in der Reduplication (una und folgen bezüglich des Auslauts XXXIX, 7 und 10, नेनेति, नेनेत्तः, नेनेजति.

Verba: धा + चि *ordnen, vorschreiben*; धा + सम् *auflegen, vereinigen*.

Subst.: अशुर m., *Dämon*; आकृति f., *Spende*; महिष m., N. pr.; मृग m., *Gazelle*; विन्त n., *Besitz, Reichthum*; विप्र m., *Brahmane*; शिव m., *Rest.* — Adj.: दिव, f. ई, *göttlich*; विशिष्ट *ausgezeichnet.* — Adv.: सायम् *abends*.

यहदासि विशिष्टेभ्यो यज्ञाज्ञासि दिने दिने ।

ततो वित्तमहं मन्ये शेषं कस्यापि रक्षसि ॥ ३४ ॥

यस्य काष्ठमयो * हस्ती यस्य चर्ममयो मृगः ।

यस्य विप्रो जग्धीयानस्तयस्ते नाम विभ्यति ॥ ३५ ॥

यः सर्वभूतेभ्यो ऽभयं दत्त्वा प्रव्रजति तस्माद्यतेर्भूताणि न विभ्यति स च तेभ्यो न विभेति । सायं प्रातर्ब्रह्मचारी प्रलहं सतिधमयावा-
दध्यात् । ये दे कालं विधत्तस्ते महती ज्योतिषी कवीणि । कैक पुत्रमन्वसे दद्याद्व्याकामतिगृहीयाद्वा । यस्याप्यहिवासुरात्सर्वे ऽपि देवा अविभयन्तुस्ते शिवस्य पत्नी पार्वती न्यहन् । निषां भवति देहीति अविद्यो निषां चरन्मृयात् । रजा अरसा वाकान्तं पतिं पत्नी कदापि न अह्यात् । यत्र भूषणात्संज्ञतां कन्यां पित्त यथाभूत्यामुस्तित्रे ददाति

* Das Suffix मय्, fem. ई, bedeutet „davon gemacht“.

5. तुह् VII. P., fügt in starken Formen vor consonantischen Endungen ने [ने] ein, z. B.: 3. P. Ind. तुणेहि, तुहः, तुंहति; Imp. Sing. तुणहानि, तुणेहि, तुणेहु.

Verba: रन्त् VII. Â., anzünden; हिद् VII. P. Â., abschneiden; + आ nehmen; भञ्ज VII. P., zerbrechen, zerstören; भिद् VII. P. Â., spalten; भुञ् VII. P. Â., essen, geniessen; प्राञ् VII. P., + वि vermehren, bestimmen; हृन् + सम् vereinigen.

Subst.: आवस्था f., Zustand; उवस् f., Morgenröthe; कष्टक m., n., Dorn, Feind; घास m., Bissen; तण्डुल m., Reis; हुत m., Bote, Gesandter; धृति f., fester Willen; पातक n., Vergähen; पौत्र m., Enkel; वन्धु m., Verwandter; विस्रण n., Schreien, Abschreien. — Adj.: उच्छ्रित hoch; चात्र für Krieger passend; प्रतिकूल, f. आ, ungünstig; सुप्र, f. आ, glänzend, schön, gut.

यद्यायति यत्कुरुते धृतिं वध्नाति यत्र च ।

तद्वामोत्थयतेन यो हिनस्ति न किञ्चन ॥ ३६ ॥

यस्यां यस्त्रामवस्थायां यत्करोति शुभानुभवं ।

तस्यां तस्यामवस्थायां भुङ्क्ते वक्रानि अक्रानि ॥ ३७ ॥

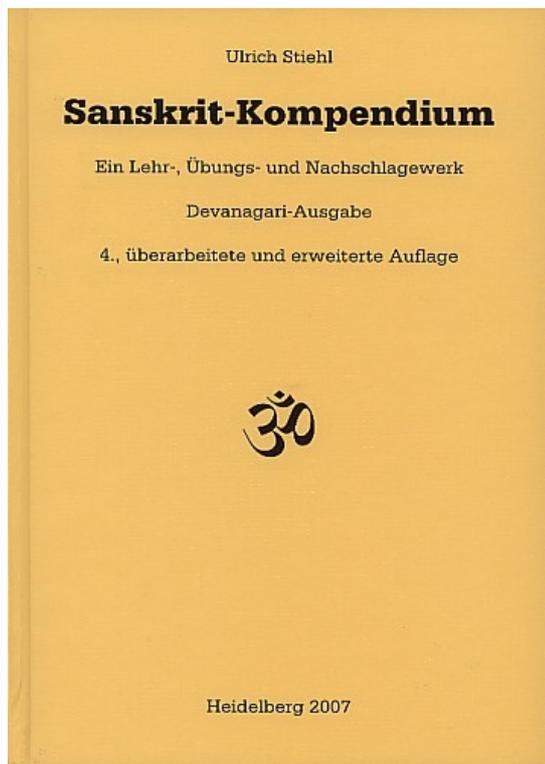
दूत एव हि संधये भिनत्येव च संहतात् ।

दूतस्तत्कुरुते कर्म येन भिद्यते वा न वा ॥ ३८ ॥

ये ना हिंसन्ति तेषां नरीयः प्रायश्चित्तं विदधति तस्मान्नां मा हिंसि । श्रीवत्सुवपीयो वर्षशतं निष्कष्टकं राज्यं भुङ्क्ते कवयो महा-राजमस्तुवन् । यथा वातो बलेन वृषाभ्यनतयेवं तं मे द्वियो भङ्-धिष । रणे शत्रुभिरुप्यमानः शूरः कश्चिद्विशिरभिनत्येवाचिक्कूर्ध्व-सपादादिकमसिनाच्छिनत् । प्रातरश्विनायुषसा स्वसा सह भूतानि जगदरथितं त्रिचके रथे ऽथो युक्तं रथुषु भूयते । यो भूमिदानमाच्छि-न्यादाच्छिद्यमानं वानुभोदेत स पञ्चभिरुहापातकैः संयुक्तः स्यात् । अहो प्रतिबुद्धो विधिर्विशिनष्टि मनोरथं मे । यत्र पिनादीनां वन्धूनां शिरसि भिन्दन्तो षट्ती कन्यां बलाश्ररन्ति तं चापं विवा-हमृषयो विदुः.

Der Yavana belagerte Saketa. Nachdem Jayasinha Girinagara lange belagert hatte (Abs.), zerstörte (bhany) er es zuletzt. Ein Ascet soll im Monate nur 240 Bissen essen (bhuj).

Pot. Imp.). Zünde das Feuer an; schneide Zweige ab um (arthu) Brennholz (samill) zu (gewinnen); melke die Kühe; zerstosse Getreide; so sprach (brī) früh morgens der eine Opferpriester zum andern. Der Lehrer beauftragte (niyuj, Âtm.) die Schüler mit dem Abschreiben der Bücher (Dat.). Der Berg Himavat hemmt den Flug (gati) der Wölken mit (seinem) überaus-hohen Gipfel. Die Tugendübenden (okrit) freuen sich (mud) im Himmel, indem sie die Frucht (thru)-Werke geniessen (Pt. Pr. Âtm.). Wenn der König ein-fremdes Reich erobert hat (Abs.), soll er das Königs-geschlecht nicht ausrotten (ucchid, Pot.). Arier sollen zur Zeit der-Hochzeit das (heilige)-Haus-(grihya)-Feuer anzünden. Frauen zerstoßen den Reis mit Keulen.

Sanskrit-Kompendium.

Ein Lehr-, Übungs- und Nachschlagewerk

Devanagari-Ausgabe. Von Ulrich Stiehl

4., überarb. und erw. Auflage, Heidelberg 2007, 512 Seiten, Großformat: 17 x 24,5 cm, Festeinband mit Fadenheftung, Ladenpreis nur 49,90 Euro, ISBN 978-3-87081-539-4

Verlagsgruppe Hüthig Jehle Rehm GmbH,

Im Weiher 10, 69121 Heidelberg, Tel. 06221/489-0.

Bestellung über jede Buchhandlung oder direkt beim Verlag.

Dieses Werk ist das erste Sanskritlehrbuch, das alle Möglichkeiten moderner Sprachdidaktik vollständig ausschöpft. Es ermöglicht erstmals ein zeitminimierendes Universitätsstudium, aber es ist auch bestens zum Selbststudium für Autodidakten geeignet. Obwohl es das Lernen so leicht wie möglich macht, geht es hinsichtlich des vermittelten Stoffs (Wortschatz, Formenlehre und Syntax) weit über das Niveau früherer Lehrbücher hinaus.

Prof. Dr. Dr. Manfred Mayrhofer urteilt:

"Ihr Buch ist wirklich eine gigantische Pionierleistung. Ich habe in meiner aktiven Zeit viel Sanskrit gelehrt. Wie man etwa mit dem "Stenzler" unterrichten könne, war mir immer schleierhaft; am ehesten ging es noch mit dem Büchlein von Georg Bühler, das ja in Österreich, nachdem Bühler in Wien wirkte, reichlich vorhanden war. Aber mit Ihrer gründlichen Arbeit ist das alles nicht vergleichbar."

Die 4. Neuauflage 2007 wurde um den "Teil 8: Textanalyse: Bhagavad-Gita" erweitert, der eine grammatikalische Analyse der Anfangskapitel der Bhagavad-Gita mit detaillierten Erläuterungen aller Feinheiten der Formen- und Satzlehre enthält, um den Lernenden den Übergang von dem Lehrbuch zur Lektüre von Originaltexten zu erleichtern.

Zu weiteren Einzelheiten siehe die Leseprobe: <http://www.sanskritweb.net/deutsch/leseprobe.pdf>

Websites: <http://www.sanskritweb.net> <http://www.sanskritweb.org> <http://www.sanskritweb.de>